

Vrijstellingsregeling 2025-2026

Vastgesteld door de Centrale Examencommissie: 8 juli 2025

Ingangsdatum: 1 augustus 2025

Inleiding

Elke student heeft het recht om vrijstellingen voor examens aan te vragen. In de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) artikel 7.4.5a lid e en f is opgenomen dat het verlenen van vrijstellingen een taak is van de examencommissie. Binnen ROC Nijmegen stelt de centrale examencommissie (CEC) het beleid en de kaders voor vrijstellingen op, waarbinnen de decentrale examencommissies (DEC) de toekenning van aangevraagde vrijstellingen kunnen afhandelen. Dit is vastgelegd in het Examenreglement (paragraaf 1.7) en in deze Vrijstellingsregeling voor het mbo. Het Examenreglement van ROC Nijmegen bevat bepalingen voor het verlenen van vrijstellingen. Het doel van deze regeling is het vastleggen van uitgangspunten en richtlijnen met betrekking tot vrijstellingen. De vrijstellingsregeling wordt indien nodig jaarlijks geactualiseerd.

Het wettelijk kader voor vrijstellingen is vastgelegd in het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB.

Inhoudsopgave

Inleiding

1	Kaders bij het toekennen van vrijstellingen	4
2	Vrijstellingen voor beroepsgerichte examens	6
3	Vrijstellingen voor examens generieke vakken	6
3.1	Algemeen	6
3.2	Vrijstelling voor Instellingsexamen of Centraal examen	7
3.3	Behaalde generieke keuzedelen inzetten voor vrijstellingen examens generieke vakken	7
3.4	Vrijstellingen rekenen	8
4	Vrijstelling keuzedelen	10
5	Vrijstelling voor Loopbaan en Burgerschap	11
6	Vrijstelling na examinering in het buitenland	12
7	Vrijstelling voor de diploma-eis BPV	12
7.1	Algemeen	12
7.2	Examendeelnemer (extraneus)	12
7.3	Examendeelnemer vanuit zij-instroom	12

1 Kaders bij het toekennen van vrijstellingen

Binnen ROC Nijmegen gelden de volgende algemene kaders rondom vrijstellingen:

- 1.1 De vrijstellingsregeling valt onder verantwoordelijkheid van de CEC van ROC Nijmegen. De CEC stelt hiervoor de kaders op binnen de geldende wet- en regelgeving. Daarnaast zorgt de CEC voor een lijst van vastgestelde vrijstellingen die door de DEC kunnen worden toegekend.
- 1.2 Een vrijstelling wordt verleend voor een examen of examenonderdeel. Een examenonderdeel is een onderdeel van het examen van een beroepsopleiding. Het examen bestaat voor iedere beroepsopleiding uit generieke examenonderdelen, specifieke examenonderdelen en examenonderdelen die een keuzedeel betreffen. Een generiek examenonderdeel is bijvoorbeeld Nederlands. Een beroep specifiek examenonderdeel is bijvoorbeeld een kerntaak.
- 1.3 Wanneer werkprocessen in het examenplan van de opleiding geïntegreerd geëxamineerd worden, dan kan dit betekenen dat de student alsnog het volledige examen af moet leggen. Vrijstelling voor delen van een examen is alleen mogelijk als de complexiteit, betrouwbaarheid, validiteit en uitvoerbaarheid van het examen niet in het geding zijn.
- 1.4 Er wordt geen vrijstelling verleend voor generieke examenonderdelen of examens op grond van beroep specifieke examenonderdelen of examens, dit geldt ook andersom.
- 1.5 Een student vraagt vrijstelling aan bij de DEC van de opleiding via Eduarte. Zie voor het proces bijlage 1. Een vrijstelling dient minimaal zes (6) kalenderweken vóór diplomering te zijn aangevraagd door de student, om door de DEC nog in behandeling te kunnen worden genomen en te kunnen worden verwerkt door het Examenbureau.
- 1.6 De DEC verleent vrijstellingen van examens aan de student, binnen de door de CEC vastgestelde kaders voor vrijstellingen. De DEC houdt bij de beslissing rekening met de wettelijk vastgestelde eisen voor de kwalificatie/het keuzedeel, en voor de vaststelling van het wel of niet toekennen van de vrijstelling.
- 1.7 De DEC beslist of de vrijstelling geldt voor het gehele examen, een examenonderdeel, of het centraal examen, het instellingsexamen of een deel van het instellingsexamen.
- 1.8 Wanneer een student een verzoek tot vrijstelling van een examen(onderdeel) indient, dan moet de DEC dit verzoek in behandeling nemen. De DEC toetst of deze vrijstelling is opgenomen in de door de CEC vastgestelde lijst met vrijstellingen en/of aan de voorwaarden voor vrijstelling is voldaan.
- 1.9 Wanneer de examencommissie vrijstelling verleent, telt het eerder behaalde resultaat mee voor het eindresultaat.
- 1.10 De lijst met toegekende vrijstellingen wordt beheerd door de CEC.
- 1.11 Wanneer een DEC een verzoek tot vrijstelling ontvangt dat niet is opgenomen in de door de CEC vastgestelde lijst van vrijstellingen, dan worden de volgende stappen doorlopen:
 - I. Vrijstellingsaanvraag inclusief bewijslast wordt doorgestuurd naar de CEC.
 - II. De CEC bekijkt de aanvraag met bewijslast en besluit tot:

- a) Toekenning van de vrijstelling en opname van de vrijstelling in de lijst met vastgestelde vrijstellingen, of
 - b) Afwijzing van de vrijstelling, of
 - c) Aanvraag aanvullende bewijslast en/of advies van een inhoudsdeskundige DEC of andere inhoudsdeskundige, zodat besluit tot toekenning of afwijzing zorgvuldig kan worden genomen.
- III. Het besluit van de CEC wordt teruggekoppeld naar de DEC waar oorspronkelijk de aanvraag is ingediend. De DEC zorgt voor de afhandeling van de vrijstelling naar de student en het EB.
- IV. Het EB verwerkt de vrijstelling in het SIS.
- 1.12 Vrijstellingen worden niet verleend op basis van een (deel)certificaat of diploma ouder dan 10 jaar bij aanvang van de opleiding waarvoor een vrijstelling wordt gevraagd.
- 1.13 Een student heeft voor het krijgen van een vrijstelling een bewijs nodig, bijvoorbeeld een diploma, certificaat, mbo-verklaring en resultatenlijst van een erkende mbo-opleiding of een havo/vwo opleiding. Vrijstelling aanvragen voor examens van (delen van) een opleiding is ook mogelijk op basis van een Ervaringscertificaat van een erkende EVC-aanbieder, dat voldoet aan de kwaliteitscode EVC. De CEC beslist en neemt de vrijstelling op in de lijst met vastgestelde vrijstellingen, waarna de DEC deze in voorkomende gevallen kan toepassen.
- 1.14 Een toegekende vrijstelling blijft geldig tot aan het einde van de opleiding, ook als een student studievertraging oploopt, tenzij wet- en regelgeving dit verbiedt. Uitzondering hierop is de mogelijkheid van intrekking van een vrijstelling wegens zwaarwegende redenen, zoals omschreven in artikel 1.7.6. Examenreglement MBO ROC Nijmegen 2025-2026.
- 1.15 Het vermelden van vrijstellingen op de resultatenlijst (behorende bij het diploma) gebeurt volgens de wettelijke regeling [Regeling modellen voor mbo-diploma, mbo-certificaat en mbo-verklaring](#).
- 1.16 De teammanager is verantwoordelijk voor het verlenen van vrijstellingen van het onderwijs (bijvoorbeeld lessen Nederlands) of bpv (beroepspraktijkvorming) en het aanpassen van het onderwijsprogramma van de deelnemer.
- 1.17 Er kan in beginsel geen vrijstelling worden aangevraagd op grond van een eerder behaald onvoldoende resultaat. Uitzonderingen hierop zijn slechts mogelijk in geval van geldende compensatieregelingen, echter niet voordat de resultaten van de vakken betrokken in de compensatieregeling allen definitief zijn in het SIS. Dit is ter beoordeling van de examencommissie.

Het is niet mogelijk een vrijstelling te verkrijgen op basis van een eerder toegewezen vrijstelling. Aan een vrijstelling dient altijd een verworven en aantoonbaar resultaat ten grondslag te liggen zoals omschreven in artikel 1.13 van deze regeling.

2 Vrijstellingen voor beroepsgerichte examens

Vrijstelling aanvragen voor een of meer beroepsgerichte examens kan op basis van:

- 2.1 Een eerder gevolgde (beroeps)opleiding waarin eisen (bijvoorbeeld een kerntaak of werkproces(sen)) zijn behaald die gelijk zijn aan een onderdeel van de huidige kwalificatie.
- 2.2 Een in een voorgaande opleiding behaald keuzedeel waarvan de eisen gelijk zijn aan de eisen van een onderdeel van de kwalificatie waar de student naar doorstroomt. De student kan met een positief examenresultaat voor het keuzedeel aan de examencommissie vrijstelling vragen voor het examen van het betreffende beroepsgerichte onderdeel van de kwalificatie.

Let op: binnen een opleiding kan vrijstelling op basis van een keuzedeel niet meetellen voor invulling van een deel van de kwalificatie én voor invulling van de keuzedeelverplichting.

- 2.3 Een Ervaringscertificaat van een erkende EVC-aanbieder, dat voldoet aan de kwaliteitscode EVC, waarmee een of meerdere onderdelen van de kwalificatie worden afgedekt.

3 Vrijstellingen voor examens generieke vakken

3.1 Algemeen

Een student kan vrijstelling voor een generiek examenonderdeel aanvragen, wanneer hiervoor eerder examen is gedaan, gebaseerd op of geijkt aan de (referentie)niveaus en als onderdeel van een (erkende) (v)mbo-, havo- of vwo-opleiding. Hierbij gelden de volgende aanvullende kaders:

- 3.1.1 Bij vrijstelling op basis van het resultaat voor Nederlands 2F, waarbij cijferdifferentiatie is toegepast, geldt dat het cijfer inclusief cijferdifferentiatie het uitgangspunt is voor vrijstelling en dit cijfer is ook het cijfer dat op de resultatenlijst van de vervolgopleiding komt te staan.
- 3.1.2 Vrijstelling vanuit het vmbo kan enkel wanneer de student Nederlands en/of rekenen en/of Engels heeft afgelegd op havo niveau. Dit betekent voor Nederlands en/of rekenen op 3F niveau en Engels op minimaal A2/B1 niveau.
- 3.1.3 Wanneer vrijstelling wordt aangevraagd voor Engels op basis van een havo- of vwo-diploma dan geldt dat vrijstelling kan worden gegeven op basis van een havo-diploma voor niveau A2/B1; op basis van een vwo-diploma voor niveau B1/B2.
- 3.1.4 Vrijstelling voor een examen of examenonderdeel op basis van een onvoldoende resultaat is in beginsel niet mogelijk. Uitzonderingen hierop zijn mogelijk wanneer aan het einde van de opleiding wordt voldaan aan de geldende compensatieregels voor de slaag-zakbeslissing op het moment van afstuderen van de betreffende student. Een vrijstelling bij een onvoldoende kan dus pas worden verleend als de resultaten van alle benodigde onderdelen voor de slaag-zakbeslissing bekend zijn.

Een voorbeeld ter illustratie:

Voorbeeld:

Een student vraagt gelijktijdig vrijstelling aan voor generiek Nederlands, Engels en rekenen. Eén van de cijfers is onvoldoende (rekenen een 5), maar kan gecompenseerd worden door twee andere voldoende (NL en EN).

In dit geval kan vrijstelling verleend worden voor rekenen (omdat alle andere cijfers bekend zijn, zodat duidelijk is dat de onvoldoende kan worden gecompenseerd).

3.2 Vrijstelling voor Instellingsexamen of Centraal examen

Vrijstelling voor het onderdeel Nederlandse taal of Engels is ook mogelijk voor afzonderlijk het instellingsexamen, een deel daarvan, of het centraal examen. Hierbij geldt het volgende:

3.2.1 Op de havo en het vwo wordt het examen Nederlands afgelegd op niveau 3F en 4F. Het examen ziet er echter anders uit dan in het mbo. Het centraal examen in het voortgezet onderwijs bestaat bijvoorbeeld alleen uit het onderdeel lezen, terwijl het centraal examen Nederlands in het mbo bestaat uit lezen én luisteren. Het is toegestaan om te kiezen voor de volgende werkwijze bij het verlenen van vrijstellingen: op de resultatenlijst bij het mbo-diploma wordt het eindcijfer van het havo- of vwo-diploma overgenomen bij zowel het centraal examen als het instellingsexamen.

Zie ook [Vrijstellingen generieke examens Nederlands, rekenen en Engels' talenrekenenmbo.nl](https://www.vrijstellingen-generieke-examens-nederlands-rekenen-en-engels-talenrekenenmbo.nl).

3.2.2 Een behaald resultaat voor een deel van een examenonderdeel Nederlands (CE of een IE) op 3F, mag tellen voor vrijstelling van een deel van 2F. Het gedeeltelijke resultaat dat op 3F is behaald wordt dan gebruikt bij het berekenen van het eindresultaat voor Nederlandse taal, als ware het een onderdeel dat op 2F is afgesloten (dus geen cijferdifferentiatie = cijfer+1).

3.2.3 Een behaald resultaat voor een deel van een examenonderdeel Engels op een hoger niveau, mag tellen voor vrijstelling van een deel van het examen op een lager niveau. Het gedeeltelijke resultaat op het hogere niveau wordt dan gebruikt bij het berekenen van het eindresultaat voor generiek Engels, als ware het een onderdeel dat is afgelegd op het lagere niveau.

3.2.4 Voor het bepalen van een vrijstelling op een onderdeel (CE of IE of vaardigheid) wordt uitgegaan van het cijfer met één decimaal.

3.3 Behaalde generieke keuzedelen inzetten voor vrijstellingen examens generieke vakken

Het is mogelijk om op basis van behaalde generieke keuzedelen vrijstelling aan te vragen voor de examens van generieke vakken:

3.3.1 Met een behaald keuzedeel Nederlandse taal 3F, Engels A2/B1 of rekenen 3F, kan de student die van een niveau 3 naar een niveau 4 opleiding gaat, vrijstelling krijgen in zijn vervolgopleiding voor de generieke examenonderdelen Nederlandse taal, Engels of rekenen. Uiteraard niet voor deze keuzedelen omdat deze niet gekoppeld kunnen worden aan een niveau 4 opleiding. De keuzedelen maken op deze manier de overstap naar een hoger mbo-niveau makkelijker.

3.3.2 Er zijn twee bijzondere situaties:

I. Engels B1/B2 en doorstroom

Een student die bij de niveau 3 opleiding een keuzedeel Engels B1/B2 heeft behaald, kan dit keuzedeel als vrijstelling opvoeren voor het keuzedeel Engels B1/B2 bij de niveau 4 opleiding (mits de kwalificatie geen of slechts heel beperkt Engels op dit niveau bevat). En de student kan het keuzedeel daarnaast ook als vrijstelling opvoeren voor het generieke onderdeel Engels A2/B1 in de niveau 4 kwalificatie.

II. Nederlandse taal of rekenen en afstroom

Datzelfde geldt bij afstroom van een niveau 4 opleiding naar een niveau 3 opleiding: indien het generieke onderdeel Nederlandse taal 3F of rekenen 3F in de niveau 4 opleiding behaald is, kan de student bij afstroom naar niveau 3 vrijstelling krijgen voor het keuzedeel 3F én daarnaast voor het generieke deel 2F.

3.4 Vrijstellingen rekenen

Ook voor rekenen geldt dat een student vrijstelling aan kan vragen wanneer hiervoor eerder examen is gedaan, gebaseerd op of geijkt aan de (referentie)niveaus. De algemeen aanvullende kaders uit paragraaf 1.1 en 1.17 zijn ook hierbij van toepassing.

Met ingang van 1 augustus 2022 gelden voor studenten die starten met een mbo-opleiding de nieuwe rekeneisen en de slaag- zakregeling. Voor het aanvragen van vrijstellingen betekent dit het volgende:

Studenten vanaf cohort 2022:

Zij kunnen vrijstelling aanvragen wanneer zij:

- Een mbo-niveau 2 opleiding volgen en minimaal mbo-rekenniveau 2 of rekenen 2F* hebben behaald met minimaal een 5**
- Een mbo-niveau 2 opleiding volgen en rekenen 3F hebben behaald met minimaal een 5***. Studenten kunnen dan een vrijstelling aanvragen voor zowel rekenen mbo-2 (generiek behorend bij de opleiding), als voor het keuzedeel rekenen mbo-4
- Een mbo-niveau 3 opleiding volgen en minimaal mbo-rekenniveau 3 of rekenen 2F* hebben behaald met minimaal een 5**
- Een mbo-niveau 3 opleiding volgen en rekenen 3F hebben behaald met minimaal een 5***. Studenten kunnen dan een vrijstelling aanvragen voor zowel rekenen mbo-3 (generiek behorend bij de opleiding), als voor het keuzedeel rekenen mbo-4
- Een mbo-niveau 4 opleiding volgen en minimaal mbo-rekenniveau 4 of rekenen 3F hebben behaald met minimaal een 5**

* Ook hier geldt dat vanuit het vmbo alleen rekenen 3F mogelijkheid geeft op vrijstelling. Rekenen 2F vanuit een gevolgde mbo-opleiding biedt wel mogelijkheid tot een vrijstelling.

** Voor één van de generieke examenonderdelen mag een 5 worden behaald, op voorwaarde dat het overige generieke examenonderdeel (onderdelen bij niveau 4) met minimaal een 6 wordt afgerond.

*** Voor één van de generieke examenonderdelen mag een 5 worden behaald, op voorwaarde dat het overige generieke examenonderdeel (onderdelen bij niveau 4) met minimaal een 6 wordt afgerond. Voor keuzedelen geldt dat een onvoldoende resultaat enkel tot vrijstelling kan leiden, wanneer aan de slaagzak-regeling voor keuzedelen wordt voldaan.

Het vak wiskunde op het VO geeft geen mogelijkheid tot vrijstelling. Ook opleidingen/verwante vakken van het HBO/WO geven geen mogelijkheid tot vrijstelling.

Studenten die afstromen naar een lager niveau mbo-opleiding, kunnen vrijstelling aanvragen, wanneer zij:

- afstromen van een mbo-4 opleiding naar een mbo-3 opleiding, en rekenen-mbo 4 met minimaal een 5* hebben behaald. Studenten kunnen dan een vrijstelling aanvragen voor zowel rekenen mbo-3 (generiek behorend bij de opleiding), als voor het keuzedeel rekenen mbo-4
- afstromen van een mbo-4 opleiding naar een mbo-2 opleiding, en rekenen-mbo 4 met minimaal een 5* hebben behaald. Studenten kunnen dan een vrijstelling aanvragen voor zowel rekenen mbo-3 (generiek behorend bij de opleiding), als voor het keuzedeel rekenen mbo-4
- afstromen van een mbo-3 opleiding naar een mbo-2 opleiding, en rekenen-mbo 3 met minimaal een 5* hebben behaald. Studenten kunnen dan een vrijstelling aanvragen voor zowel rekenen mbo-2 (generiek behorend bij de opleiding), als voor het keuzedeel rekenen mbo-3

* Voor één van de generieke examenonderdelen mag een 5 worden behaald, op voorwaarde dat het overige generieke examenonderdeel (onderdelen bij niveau 4) met minimaal een 6 wordt afgerond. Voor keuzedelen geldt dat een onvoldoende resultaat enkel tot vrijstelling kan leiden, wanneer aan de slaagzak-regeling voor keuzedelen wordt voldaan.

Voor studenten gestart vóór cohort 2022 geldt:

Rekenen telt niet mee in de diplomabeslissing, het rekenexamen moet wel zijn afgelegd.

Zij kunnen vrijstelling aanvragen wanneer zij:

- Een mbo-niveau 2 opleiding volgen en minimaal het reken examen 2F* hebben afgelegd
- Een mbo-niveau 2 opleiding volgen en rekenen 3F hebben behaald met minimaal een 4**. Studenten kunnen dan een vrijstelling aanvragen voor zowel rekenen 2F (generiek behorend bij de opleiding), als voor het keuzedeel rekenen 3F
- Een mbo-niveau 3 opleiding volgen en minimaal het reken examen 2F* hebben afgelegd
- Een mbo-niveau 3 opleiding volgen en rekenen 3F hebben behaald met minimaal een 4**. Studenten kunnen dan een vrijstelling aanvragen voor zowel rekenen 2F (generiek behorend bij de opleiding), als voor het keuzedeel rekenen 3F
- Een mbo-niveau 4 opleiding volgen en minimaal het reken examen 3F* hebben afgelegd

* Ook hier geldt dat vanuit het vmbo enkel rekenen 3F mogelijkheid geeft op vrijstelling. Rekenen 2F vanuit een gevolgde mbo-opleiding biedt wel mogelijkheid tot een vrijstelling.

** Voor keuzedelen geldt dat een onvoldoende resultaat enkel tot vrijstelling kan leiden, wanneer aan de slaagzak-regeling (vanaf cohort 2020) voor keuzedelen wordt voldaan.

Het vak wiskunde op het VO geeft geen mogelijkheid tot vrijstelling. Ook opleidingen/verwante vakken van het HBO/WO geven geen mogelijkheid tot vrijstelling.

Studenten die afstromen naar een lager niveau mbo-opleiding, kunnen vrijstelling aanvragen, wanneer zij:

- afstromen van een mbo-4 opleiding naar een mbo-3 opleiding, en rekenen 3F met minimaal een 4* hebben behaald. Studenten kunnen dan een vrijstelling aanvragen voor zowel rekenen 2F (generiek behorend bij de opleiding), als voor het keuzedeel rekenen 3F
- afstromen van een mbo-4 opleiding naar een mbo-2 opleiding, en rekenen 3F met minimaal een 4* hebben behaald. Studenten kunnen dan een vrijstelling aanvragen voor zowel rekenen (generiek behorend bij de opleiding), als voor het keuzedeel rekenen 3F

* Voor keuzedelen geldt dat een onvoldoende resultaat enkel tot vrijstelling kan leiden, wanneer aan de slaagzak-regeling (vanaf cohort 2020) voor keuzedelen wordt voldaan.

4 Vrijstelling keuzedelen

Mbo-opleidingen kennen naast het basis- en profieldeel, ook keuzedelen. Iedere student moet examens doen voor het keuzedeel of de keuzedelen van de opleiding. Voor cohorten 2016 tot en met 2019 is de hoogte van het examenresultaat niet van invloed op de slaagzakbeslissing. Vanaf cohort 2020 tellen keuzedelen mee in de slaag/zakbeslissing. Daarnaast geldt dat:

4.1 Een student vrijstelling kan aanvragen voor een keuzedeel op basis van:

- Eerder gevolgde (voor cohorten 2016-2019) of behaalde (cohorten vanaf 2020) (niet-) gekoppelde keuzedelen en/of
- Behaalde delen van een kwalificatie en/of
- Op basis van opgedane werkervaring van de student.

Let op: Ook hier geldt dat binnen een opleiding een keuzedeel niet kan meetellen voor invulling van de keuzedeelverplichting én voor invulling van een deel van de kwalificatie.

4.2 Het is alleen voor cohorten 2016-2019 mogelijk om vrijstelling te vragen voor een keuzedeel dat met een onvoldoende is afgesloten. De student voldoet daarmee aan een deel van de diplomavooraarde, namelijk de aanwezigheid van een examenresultaat (ongeacht of dit positief of negatief is) voor een keuzedeel dat invulling geeft aan de keuzedeelverplichting. Voor cohorten vanaf 2020, waarbij de slaag/zakregeling geldt, is het in beginsel niet mogelijk om vrijstelling te vragen voor een keuzedeel dat met een onvoldoende is afgesloten. Uitzonderingen hierop zijn mogelijk wanneer aan het einde van de opleiding wordt voldaan aan de geldende compensatieregels voor de slaag-zakbeslissing op het moment van afstuderen van de betreffende student, zoals omschreven in artikel 3.1.4 van deze regeling.

Een voorbeeld ter illustratie:

Een student vraagt vrijstelling aan voor twee keuzedelen waarvan er één voldoende is gemaakt en één een onvoldoende resultaat heeft. In de nieuwe opleiding zijn drie keuzedelen verplicht. De vrijstelling voor het eerdere keuzedeel dat is afgesloten met een onvoldoende, kan pas worden verleend wanneer het derde keuzedeel is afgesloten met een voldoende. Pas dan kan gecontroleerd worden of de ene onvoldoende kan worden gecompenseerd door twee voldoende.

- 4.3 Ook bij een vrijstelling voor keuzedelen telt het behaalde resultaat mee voor de berekening van het gemiddelde eindresultaat.
- 4.4 Wanneer een student een keuzedeel heeft afgerond bij een andere onderwijsinstelling en niet (meer) beschikt over het resultaat, maar wel aan kan tonen dat het keuzedeel met een voldoende is afgerond (bijvoorbeeld doordat het keuzedeel op het diploma staat vermeld of in DUO), dan wordt standaard de waardering 6 gegeven.
- 4.5 Naast het aanbod van gekoppelde keuzedelen, kan de student een verzoek tot vrijstelling indienen voor een keuzedeel dat niet gekoppeld is aan de kwalificatie. Een voorwaarde voor het toekennen van een vrijstelling voor een niet gekoppeld keuzedeel is dat het keuzedeel niet ondoelmatig overlapt met één of meer onderdelen van de kwalificatie.
- 4.6 Wanneer het bewijs een verwant keuzedeel betreft, maar niet langer in het keuzedelenregister is opgenomen, moet de geldigheid van het bewijs voor vrijstelling voor een wel geregistreerd keuzedeel blijken uit de conversietabel (was/wordt-overzicht SBB).

5 Vrijstelling voor Loopbaan en Burgerschap

Er worden voor de diploma-eisen Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding (LOB) en Burgerschap geen door de examencommissie vastgestelde examens afgelegd, waarvan de student kan worden vrijgesteld. Als een student deel uitmaakt van een groep, wordt in principe geen vrijstelling verleend en wordt het hele LOB-programma gevolgd. Maakt de student geen deel uit van een groep of is het niet mogelijk om het hele LOB-programma te volgen, dan is aanvragen van vrijstelling aan de orde. De DEC stelt aan de hand van advies van het onderwijsteam vast of aan de vrijstellingseisen is voldaan.

Het onderwijsteam beoordeelt:

- of een student (eerder al) heeft voldaan aan de in de OER gestelde eisen;
- of de eerder geleverde inspanning nog relevant is.

De DEC neemt het oordeel van het onderwijsteam over. Als de eindwaardering 'voldaan' kan worden afgegeven, dan wordt in het diplomadossier een formulier Loopbaan en Burgerschap gevoegd met deze verklaring.

Het college van bestuur kan besluiten om bepaalde opleidingen vrij te stellen van de verplichting om het beweegprogramma Sport op Maat binnen het programma voor Vitaal burgerschap uit te voeren. Het CvB krijgt hierover advies van het team Sport op Maat.

6 Vrijstelling na examinering in het buitenland

Vanwege de territoriale werking van de wet (dus ook de WEB) kan er geen toezicht worden gehouden door de Inspectie van het Onderwijs op de kwaliteit van de examinering in het buitenland. Daardoor kan examinering in het buitenland niet direct leiden tot een diploma-resultaat.

Wel bestaat de formele mogelijkheid om te kiezen voor het verlenen van vrijstelling van een examen (in Nederland) op basis van een examen dat is afgelegd in het buitenland.

Let op: Ook voor de examencommissie is het lastig toezicht houden op de uitvoering van examens op grote afstand. De examencommissie moet zich ervan kunnen vergewissen dat het examen voldoet aan de eisen van het kwalificatiedossier en aan de eisen van de wet- en regelgeving die van toepassing is. De inhoud en afnamecondities van het examen bij een buitenlandse instelling of bedrijf moeten daarmee ook in overeenstemming zijn.

7 Vrijstelling voor de diploma-eis BPV

7.1 Algemeen

Voor de diploma-eis bpv wordt geen door de examencommissie vastgesteld examen afgelegd, waarvan de student kan worden vrijgesteld. Wel moet de examencommissie vaststellen of aan de diploma-eis bpv is voldaan.

7.2 Examendeelnemer (extraneus)

De bpv-diploma-eis is een voorwaarde voor het uitreiken van een diploma. Daarom is het van belang dat het bevoegd gezag vóór de inschrijving van een (externe) examendeelnemer nagaat of de examendeelnemer voldoet aan de diploma-eis dat 'de beroepspraktijkvorming met een positieve beoordeling is voltooid'.

Uitgangspunt is normaal gesproken dat de externe examendeelnemer een bewijs, bijvoorbeeld een instellings- of mbo-verklaring, overhandigt waaruit blijkt dat hij eerder bpv voor de betreffende kwalificatie heeft gevolgd en dat deze bpv met een positieve beoordeling is voltooid.

Voor de student die na de reguliere opleiding bij ROC Nijmegen ongediplomeerd is en verder gaat als examendeelnemer is de bpv binnen de reguliere opleiding afgerond.

7.3 Examendeelnemer vanuit zij-instroom

Voor een klein aantal examendeelnemers, te weten zij-instromers met veelal jarenlange werkervaring, levert de werkervaring geen bpv op als bedoeld in artikel 7.2.8 van de WEB. Zij hebben misschien wel ruim voldoende relevante praktijkervaring voor de betreffende kwalificatie. Wanneer deze examendeelnemers op basis van bovengenoemde formele bpv-diploma-eis als onderwijsdeelnemer ingeschreven moeten worden in plaats van als examendeelnemer is dat niet doelmatig.

Het Ministerie van OCW staat toe dat het bevoegd gezag voor deze specifieke groep kan beslissen dat de jarenlange werkervaring voldoende is om aan de formele diploma-eis, namelijk dat 'de bpv met een positieve beoordeling is voltooid', te voldoen. Hierbij geldt als voorwaarden: Vrijstellingsregeling 2025 - 2026

- Is de jarenlange werkervaring voldoende recent en relevant (gelet op de betreffende kwalificatie)?
- Is deze van voldoende omvang (gelet op de betreffende kwalificatie-eisen)?
- Waren de werkzaamheden van het juiste niveau (gelet op het niveau van de betreffende kwalificatie)?

Wanneer het bevoegd gezag, in dit geval de teammanager, beslist dat de werkervaring van de zij-instromer voldoende is en gelijkgesteld kan worden aan het voldoen aan de diploma-eis bpv, dan betreft de examencommissie dit besluit aan het eind van het examineringstraject van de examendeelnemer bij haar besluit of een diploma kan worden uitgereikt.

Bijlage 1 [Proces vrijstelling aanvragen](#)